

Arkivsak-dok. 22/20050-1
Saksbehandler Henrik Høst

Saksgang

Utvalg for miljø og teknikk 2019-2023
Formannskapet 2019 - 2023
Bystyret 2019-2023

Møtedato

21.09.2022
29.09.2022
13.10.2022

Sak nr.

Alvim renseanlegg – status og økonomisk ramme

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere: Stein Solheim Olsen (Virksomhetsleder vann og avløp), Jon Anders Bøe Lied (Virksomhet utbygging) og Bård Andersen (Økonomi)

Kommunedirektørens innstilling:

Saken tas til orientering. Ny utgiftsramme innarbeides ved neste rullering av handlingsplan og budsjett.

Vedlegg:

Oppdatert basiskalkyle
Brev fra Statsforvalter, datert 31.08.2022

Sammendrag:

Dette er den tredje saken som legges frem i 2022 om utvidelsen av Alvim renseanlegg.

Det ble den 01.07.2022 inngått kontrakt med Malmberg AS om leveranse av MBR anlegg til Alvim renseanlegg. Dette er siste trinn i renseprosessen.

I begynnelsen av august ble det lyst ut to nye entrepriser for utvidelsen av Alvim renseanlegg. Entreprisene gjelder nytt gassanlegg, som må være på plass før bygging av nytt prosessbygg starter og entreprise B5 for forberedende grunnarbeider. Kontraktsinngåelse er planlagt før nyttår på begge kontraktene.

Etter forrige ekstraordinære sak i juni vedrørende endret fremdrift for utvidelsen av Alvim renseanlegg ble søknad om endret fremdrift sendt Statsforvalter. Statsforvalter har etterspurt noe utfyllende informasjon i brev til kommunen og svar på spørsmålene vil i løpet av kort tid oversendes Statsforvalter.

Prosjektets grunnkalkyle har etter gjennomføring av enkelte konkurranser og inngåelse av kontrakter blitt 3 mill. kr dyrere enn tidligere. Planlagt ferdigstillelse er nå 31.12.2026. Det må

dermed forventes ytterligere 29 mill. kr i prisreguleringer frem til ferdigstilling. Beregningene viser nå at anlegget med 85 % sannsynlighet kan realiseres innenfor en utgift på 1 161 mill.kr (P85) ut fra forutsetningene gitt i oppdatert basiskalkyle.

Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til videre prisstigning og inflasjon de nærmeste årene, hvilket vil ha betydning for den endelige prosjektkostnaden.

I Sarpsborg kommune har det vært praksis at inngåtte entreprisetrakter ikke har vært gjenstand for indeksregulering i kontraktsperioden. Dette da prisstigningen tidligere har vært forutsigbar og prosjektene har vært av begrenset varighet. Kommunedirektøren har tidligere varslet en endring der kontraktene blir indeksregulert regelmessig. Entreprenørene regner da ikke inn forventet prisstigning i tilbudet, da dette blir avregnet etter faktisk prisstigning..

Faktisk prisstigning for 2022 vil mest sannsynlig bli høyere enn tidligere antatt. Det ble i forutsetningene for 2022 anslått, før krigen i Ukraina brøt ut, en prisstigning på 5%. Den faktiske prisstigningen for 2022 vil bli avregnet ved neste revisjon.

Utredning:

Dette er den tredje saken som legges frem i 2022 om utvidelsen av Alvim renseanlegg. I sak til bystyret 03.03.2022 signaliserte kommunedirektøren at det vil legges frem saker for bystyret 2 ganger årlig. I tillegg ville det legges frem ekstraordinære saker til bystyret ved behov. Det ble lagt frem ekstraordinær sak for bystyret i juni 2022, som omhandlet utsatt ferdigstilling til 31.12.2026 og søknad til Statsforvalteren. Denne saken er den andre planlagte meldingen for i år.

Etter forrige ekstraordinære sak vedrørende endret fremdrift for utvidelsen av Alvim renseanlegg ble søknad om endret fremdrift sendt statsforvalter. Statsforvalter har etterspurt noe utfyllende informasjon i brev til kommunen, datert 31.08.2022. Svar på dette vil i løpet av kort tid oversendes Statsforvalter, som anslår at forventet behandlingstid er 4-6 måneder etter at etterspurte opplysninger er mottatt. Gjennomføring av planlagt arbeid, vil som nevnt i sak før sommeren, ikke være mulig å gjennomføre på sikker måte etter opprinnelig tidsplan.

Det ble den 01.07.2022 inngått kontrakt med Malmberg AS om leveranse av MBR anlegg til Alvim renseanlegg. Dette er det siste rensetrinnet i det nye anlegget og er filter som fjerner de siste partiklene i renseprosessen før avløpsvannet går ut i Glomma.

Det ble i begynnelsen av august lyst ut to nye entrepriser for utvidelsen av Alvim renseanlegg. Entreprise M4 gjelder nytt gassanlegg, som må være på plass før bygging av nytt prosessbygg starter. Entreprise B5 gjelder forberedende grunnarbeider. I den siste entreprisen vil blant annet nødvendige geotekniske tiltak utføres. Begge disse kontraktene er planlagt inngått innen utgangen av 2022.

Komplett planforslag for området rundt Alvim renseanlegg er oversendt planmyndigheten for videre behandling. Planforslaget skal legges frem for politisk behandling i høst, for å kunne legges ut på offentlig høring. Det tas sikte på at reguleringsplanen skal kunne vedtas endelig i mars 2023.

Prosjektering av VA transportetapper går i henhold til plan. Det jobbes med å finne best mulige traseer for VA-ledningene.

Som en del av prosjektet er det planlagt å oppgradere Brevikbekken pumpestasjon. I den forbindelse utføres det supplerende grunnundersøkelser i området. Grunnundersøkelsene er forventet ferdigstilt i løpet av september og vil ligge til grunn for videre geoteknisk prosjektering.

Områdestabilitetsvurdering for Gatedalen er mottatt. Rapporten konkluderer med at det er behov for omfattende stabiliseringstiltak i området. anbefalte tiltak er blant annet masseutskiftning, avlasting, motfylling, utplanering og erosjonssikring av Gatedalsbekken. Flere eiendommer vil bli berørt. Gatedalsbekken er grenseskillet mellom Sarpsborg og Fredrikstad kommune. Dette medfører at det må utføres tiltak i begge kommuner.

Det er flere forskjellige prosjekter under planlegging i området ved Gatedalen Miljøanlegg. Dette inkluderer utvidelse av miljøanlegget, nytt transportsystem til Alvim renseanlegg og nytt brannøvingfelt. Ingen av disse prosjektene kan påbegynnes før anbefalte stabiliseringstiltak er gjennomført, og stabiliseringstiltakene kan ikke utføres før hele området er ferdig regulert. Avtaler med berørte grunneiere inngås før tiltrede til eiendommene. En regulering av området vil måtte behandles i begge kommuner. Dette kan medføre noe lengre behandlingstid for reguleringsarbeidet enn om det skal reguleres i en kommune.

Søknad om ny permanent tillatelse til utslipp

Arbeid pågår for fullt og målet er å få sendt inn søknad om ny tillatelse for utslipp etter forurensningsforskriften for det nye renseanlegget på Alvim og ledningsnett i desember 2022. Det er lang behandlingstid på søknader hos Statsforvalter.

Utgangspunktet vil være nivåene for rensegrader som er beskrevet i forskriften, men kommunen må forholde seg til begrepet «best tilgjengelig teknologi» (BAT). Dette medfører strengere krav enn hva som er beskrevet i forskriften. Det er også fokus på BREF/BAT hos Statsforvalteren. Det jobbes med å få klarhet i hvorvidt Sarpsborg kommune er underlagt / bør underlegges dette direktivet.. Dette kan medføre at tidspunkt for innsending av søknad kan bli utsatt siden dette også må behandles av Statsforvalteren.

Mellomlager slam

Sarpsborg kommune har ikke konkludert med hvordan slammet skal håndteres før det ender opp hos sluttbruker(e). Slam er underlagt Gjødselforeforskriftens regler om innhold og bruk basert på innhold. Kommunen er fortsatt i stadiet med å finne mulige plasser for mellomlager og hvordan denne eller disse skal være.

Sarpsborg kommune har mottatt forespørsel fra VEAS AS (www.veas.no) om leveranser til felles komposteringsanlegg / slamanlegg i Indre Østfold. Kommunedirektøren vil se nærmere på dette og avklare hva dette vil bety kostnadsmessig for Sarpsborg kommune. Dette vil kunne påvirke både tid, investerings- og driftskostnader. Alle avløpsrenseanlegg står oppe i den samme problematikken. VEAS har planer om å kunne lage kompost av slammet med å blande dette med annet avfall. Sarpsborg kommune vurderer samme løsning. VEAS er Norges største avløpsrenseanlegg med produksjon av 50 000 tonn slam i året. Sarpsborg kommune har en produksjon på 5000 tonn slam i året.

Det er foreløpig ikke bevilget penger fra Bystyret til investering i nytt mellomlager for slam. Dette vil som tidligere meldt bli fremmet i egen sak på et senere tidspunkt. Endelig lagringsplass må reguleres dersom tomten ikke er regulert til formålet, byggesøkes og ha tillatelse fra Statsforvalter.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

I bystyremøte 03.03.2022 var det forventet (P50) en utgift på 977 mill. kr, mens det med 85% sannsynlighet kunne realiseres innenfor en utgiftsramme på 1 033 mill. kr (P85). I tillegg ble det estimert 95,5 mill. kr i forventet prisstigning frem til ferdigstillelse, slik at anleggets forventede sluttkostnad var 1 129 mill. kr (P85).

Prosjektets grunnkalkyle har etter gjennomføring av enkelte konkurranser med inngåelse av kontrakter blitt 3 mill. kr dyrere enn tidligere. Planlagt ferdigstillelse er nå 31.12.2026 jf. bystyresak 47/22. Utsatt fremdrift vil medføre en noe senere kapitalflyt, som gitt i sak i juni. I oppdatert basiskalkyle er kapitalflyten oppdatert og det settes da inn en forutsatt prisstigning i 2026 på 3%. Ut fra disse forutsetningene prisjusteres prosjektet med 29 mill. kr frem til ferdigstillelse.

Beregningene viser nå at anlegget med 85 % sannsynlighet kan realiseres innenfor en utgift på 1 161 mill.kr (P85) ut fra de rammebetingelser som foreligger i oppdatert kostnadskalkyle. Estimaten inneholder da en usikkerhetsavsetning på 56 mill. kr. Kommunedirektøren anbefaler at ny utgiftsramme innarbeides ved neste rullering av handlingsplan og budsjett.

I Sarpsborg kommune har det vært praksis at inngåtte entreprisekontrakter ikke har vært gjenstand for indeksregulering i kontraktperioden. Dette da prisstigningen tidligere har vært forutsigbar og prosjektene har vært av begrenset varighet. Etter koronapandemien og krigen i Ukraina startet, vil kontraktene bli indeksregulert regelmessig. Entreprenørene regner da ikke inn forventet prisstigning i tilbudet, da dette blir avregnet etter faktisk prisstigning. Dette er normen i norsk standard. Det vises for øvrig til notat på «Indeksregulering av bygge- og anleggskontrakter» til formannskapet 01.09.22 og bystyret 15.09.2022.

Faktisk prisstigning for 2022 vil mest sannsynlig bli høyere enn tidligere antatt. Det ble i forutsetningene for 2022 anslått, før krigen i Ukraina brøt ut, en prisstigning på 5%. Den faktiske prisstigningen for 2022 vil bli avregnet ved neste revisjon.

Miljø:

Sentralt i prosjektet står arbeidet med rensing av avløpsvannet og oppfyllelse for ny utslippstillatelse fra Statsforvalter. Avløpsvannet renses blant annet for fosfor, nitrogen og organisk materiale.

Folkehelse:

Et renseanlegg som oppfyller kravene til rensing, vil komme befolkningen til gode ved at det blir renere vann i Glomma og i Ytre Oslofjord og dermed økt attraktivitet for friluftsliv og bading. Med dette bidrar Sarpsborg kommune aktivt for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden.